

elde edilir. Bu durumda

$$a = \sum_{i=1}^n a_i r_i \in \text{Ker}(f) \subseteq I$$

olur. Böylece $a \in I$ bulunur. Dolayısıyla $I = I^{g^d} = (I^g)^d \in \mathcal{D}_R$.

Tersine $I \in \mathcal{D}_R$ olsun. O zaman $I = J^d$, s. $J \in \mathcal{L}_S$ var. $\text{Ker}(f) = 0^d$ old. $\text{Ker}(f) = 0^d \subseteq J^d = I$ elde edilir. Böylece

$$\mathcal{D}_R = \{ I \in \mathcal{L}_R : I \supseteq \text{Ker}(f) \}.$$

20. Örnek R bir değişmeli halka ve $f: R \rightarrow R[x]$ doğal hom. olmak üzere genişleme ve daralma gösterimlerini f 'ye göre kullanalım. I , R 'nin bir ideali ve her $r \in R$ için R/I halkasının $r+I$ elemanı $\bar{r}$ şeklinde gösteriliyor olsun.

$$\begin{aligned} \eta: R[x] &\longrightarrow (R/I)[x] \\ \sum_{i=0}^n r_i x^i &\longmapsto \sum_{i=0}^n \bar{r}_i x^i \end{aligned}$$

şeklinde tanımlanan dönüşüm bir halka homomorfizmasıdır. Dikkat edilirse

$$\text{Ker}(\eta) = \left\{ \sum_{i=0}^n r_i x^i \in R[x] : n \in \mathbb{N}_0, r_i \in I \forall i=0, \dots, n \right\}$$

olur.

$$(i) \quad I^g = \text{Ker}(\eta). \quad I^g = f(I)R[x]$$

$$I = f(I) \text{ old. } a \in I \text{ alalım } \eta(a) = \bar{a} = \bar{0} \Rightarrow a \in \text{Ker}(\eta)$$

$$\Rightarrow f(I) \subseteq \text{Ker}(\eta) \Rightarrow I^g \subseteq \text{Ker}(\eta).$$

$n \in \mathbb{N}_0$ ve her $i=0, \dots, n$ için $r_i \in I$ olmal üzere

$$f(X) = \sum_{i=0}^n r_i X^i$$

olsun.

$$f(X) = \sum_{i=0}^n r_i X^i = \sum_{i=0}^n \underbrace{f(r_i)}_{f(I)} \underbrace{X^i}_{R[X]} \in f(I)R[X] = I^g$$

$$\therefore I^g = \text{Ker}(\eta).$$

(ii) $I^{gd} = I$. Dolayısıyla $\mathcal{L}_R = \mathcal{D}_R$ olur.

Zaten $I \subseteq I^{gd}$ olduğunu biliyoruz. $a \in I^{gd}$ olsun.
 $a = f(a) \in I^g$.

$$a = r_0 + r_1 X + \dots + r_n X^n \text{ a.ş } r_0, \dots, r_n \in I \text{ vardır.}$$

$$\Rightarrow a = r_0 \in I \quad \therefore I^{gd} \subseteq I \quad \therefore I = I^{gd}.$$

$$(iii) \quad I^g = f(I)R[X] = IR[X]$$

1. 120. Teoremlerden

$$\frac{R[X]}{I^g} = \frac{R[X]}{IR[X]} \cong (R/I)[X]$$

bulunur.

(iv) $I_1, \dots, I_n \in \mathcal{L}_R$ için

$$(I_1 \cap \dots \cap I_n)R[X] = I_1R[X] \cap \dots \cap I_nR[X]$$

yazılabilir.

Alıştırma 3. Örnek 20'nin (iv) şikkini kanıtlayınız.

2. ASAL ve MAKSİMAL İDEALLER

1. Önerme R bir halka olsun. R bir cisimdir ancak ve ancak R 'nin yalnızca iki ideali vardır.

Kanıt. R bir cisim olsun. $I \triangleleft R$ olsun. $I \neq 0$ olsun. $a \in I \setminus \{0\}$ alabiliriz. R cisim old. $a^{-1} \in R$. $1 = a a^{-1} \in I$ olduğundan $I = R$ elde edilir.

R 'nin $\{0\}$ ve R 'den başka ideali olmasın. $0 \neq a \in R$ alalım.

$(a) = aR$ idealini düşünelim. $(a) \neq 0$ dir. Kabulümüzden dolayı $(a) = R$ olmak zorundadır. O zaman $1 = ab$ o.s. $b \in R$ vardır.

$\therefore a \in R$ birimsel

$\therefore R$ cisim.

Tanım. R bir halka ve $M \triangleleft R$ olsun. Eğer M , R 'nin öz ideallerinin kapsama bağıntısına göre bir maksimal elemanı ise M 'ye R 'nin bir maksimal ideali denir. Başka bir deyişle eğer her $I \triangleleft R$ için $M \subseteq I$ olduğunda ya $M = I$ ya da $I = R$ oluyorsa M , R 'nin bir maksimal idealidir.

2. Lemma R bir halka ve $M \triangleleft R$ olsun. M , R 'nin bir maksimal idealidir ancak ve ancak R/M halkası cisimdir.